

1 CONCURRENTIEMACHT DOOR COÖPERATIEKRACHT

Concurrentiemacht door coöperatiekracht

Bart de Zwart

is docent/onderzoeker bij het lectoraat
De Ondernemende Regio van
Fontys Hogescholen en projectleider
van het onderzoeksprogramma
De Ondernemende Binnenstad.

De uitvoering van regionaal economisch beleid draait voor een belangrijk deel om het bewaren van een werkbare balans tussen competitie en samenwerking. Hoewel schijnbaar in tegenspraak vormen deze begrippen in feite twee kanten van dezelfde medaille. Ondernemers in de binnenstad zijn onderlinge concurrenten, maar hebben elkaar ook nodig om de vitaliteit van het centrum te waarborgen. Samenwerking is noodzakelijk om gemeenschappelijke doelen te realiseren, zoals het beperken van overbewaking, investeringen in aantrekkelijkheid, of de herstructurering van aanloopstraten. Een binnenstad waarin iedere partij alleen zijn eigen belangen najaagt, presteert per saldo slechter dan een centrum waar actoren bereid zijn om van tijd tot tijd over hun schaduw heen te stappen.

Op een hoger schaalniveau speelt een soortgelijk evenwicht. In regionaal verband dingen gemeenten om de gunst van de bezoeker en om de vestiging van bedrijven die werkgelegenheid creëren of de aantrekkingskracht van het centrum voor

consumenten vergroten. Die competitie is gezond en draagt bij aan vernieuwing en diversiteit. Maar wanneer de regionale concurrentiestrijd uitmondt in elkaar vliegen afvangen dan zijn er uiteindelijk meer verliezers dan winnaars. Grootwinkelbedrijven hebben

inmiddels uitgekende strategieën ontwikkeld om gemeenten tegen elkaar uit te spelen teneinde zichzelf onder de meest gunstige voorwaarden – en niet zelden ten koste van het aanwezige aanbod – te kunnen vestigen.

Gelukkig kennen veel regio's – zo ook de Metropoolregio Eindhoven – een gemeenschappelijk detailhandelsbeleid waarin gemeenten een gezamenlijke koers bepalen ten aanzien van de gewenste regionale detailhandelsstructuur. Dat betekent soms toegeven of elkaar iets gunnen, maar met als resultaat gezondere centra die niet ten onder gaan aan een spreekwoordelijke 'race to the bottom'.

Ook op lokaal niveau lijkt samenwerken inmiddels de norm. In steeds meer centra slaan detaillisten, horeca, bewoners, vastgoedeigenaren en overheid de handen ineen. Ze richten een ondernemersfonds op, vormen een bedrijveninvesteringszone, en verenigen zich in een centrummanagementorganisatie. Allemaal met als doel om breed gedragen initiatieven te ontwikkelen en die het leef- en ondernemingsklimaat van de binnenstad

versterken en, als het even kan, deze verbeteringen ook daadwerkelijk te realiseren. De typische combinatie van gelijktijdig concurreren en samenwerken past overigens heel goed bij de Brabantse traditie. Sinds jaar en dag kent deze provincie een sterk ontwikkelde coöperatieve cultuur – van de boerenbonden en de boerenleenbank tot hedendaagse glasvezelcoöperaties – waarin partijen elkaar opzoeken om gemeenschappelijke belangen te behartigen. Samenwerken met respect voor onderlinge verschillen, met een gezonde dosis pragmatisme en Brabantse gemoedelijkheid: we hebben het eigenlijk nooit anders gedaan.

Deze uitgave vormt een onderdeel van een serie van vijf cahiers over de binnenstad. Naast Organisatiekracht, verschenen in deze reeks ook cahiers over de thema's: De factor mens, Vitaliteit, Betaalbaarheid en Onderscheidingskracht.

Deze serie vormt de neerslag van het project De Ondernemende Binnenstad. In dit tweejarige programma (2016-2018) heeft het lectoraat De Ondernemende Regio van Fontys Hogeschool Management Economie en Recht, samen met een twintigtal publieke en private partners, praktijkgericht onderzoek gedaan naar de toekomst van de Noord-Brabantse stads- en dorpscentra. De Ondernemende Binnenstad werd mede mogelijk gemaakt door een stimuleringsubsidie uit de regeling RAAK-publiek van Regieorgaan SIA.

